

Til Klima- og miljødepartementet

Dato 20. sep. 2024

GMO-nettverkets innspill til CBD COP 16

GMO-nettverket takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill til partsmøtet for konvensjonen om biologisk mangfold. Nettverket har følgende tre innspill som vi ber regjeringen arbeide for:

1. Økt biosikkerhet og internasjonalt moratorium mot utsetting av gendrivere.
2. Bidra til at Cartagena-protokollen omfatter internasjonale retningslinjer for risikovurdering av genredigerte organismer.
3. Tiltak for å sikre rettferdig fordeling og bruk av genetiske ressurser.

1. Økt biosikkerhet og moratorium mot utsetting av gendrivere

Nye metoder innen genmodifisering bidrar til at utviklingen av nye GMO-er skjer i et stadig høyere tempo og med en langt større bredde i anvendelsesområder enn tidligere. Økt tempo og omfang er i seg selv en risikofaktor når det gjelder naturmangfold og utilsiktede effekter i økosystemene.

Et av de viktigste biosikkerhetstiltakene er etter vår vurdering et internasjonalt moratorium mot utsetting av gendrivere. Selv om utsetting av gendrivere potensielt kan bidra til å løse store utfordringer, er kunnskapen om mulige effekter for økosystemer og sosioøkonomiske forhold svært begrenset. Manglende kunnskapsgrunnlag beskrives blant annet i rapporten fra NINA, «Gendrivere i naturen», (Hindar mfl. 2020)¹.

GMO-nettverket ber Norge støtte det internasjonale initiativet for et moratorium mot utsetting av gendrivere. Et slikt midlertidig forbud skal ikke være til hinder for videre forskning i lukkede systemer.

2. Bidra til at Cartagena-protokollen omfatter internasjonale retningslinjer for risikovurdering av genredigerte organismer

Cartagenaprotokollen definerer Living Modified Organism (LMO) som en organisme som har fått en ny kombinasjon av genetisk materiale ved bruk av moderne bioteknologi. Det er nært definisjonen av GMO i den norske genteknologiloven og i EUs utsettingsdirektiv. Både genteknologiloven og utsettingsdirektivets definisjoner av GMO omfatter per i dag alle genredigerte organismer. Dette er også tilfellet for lovverket i en rekke land utenfor Europa. Det er viktig at retningslinjene for risikovurderinger i Cartagenaprotokollen blir oppdatert i

¹ Hindar, K., Bolstad, G. H., Diserud, O. H., Dahle, S. & Tufto, J. 2020. Gendrivere i naturen: Matematiske modeller for å forstå deres effekt på målorganismer og økosystem. NINA Rapport 1841. Norsk institutt for naturforskning.

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1750/m1750.pdf>

Adresse:

Hollendergata 5
Postboks 9358 Grønland
0135 Oslo

E-post og nettsted

post@gmonettverket.no
<https://www.gmonettverket.no>

Org.nr. og telefon

918 284 974
+47 913 50 074

forhold til den teknologiske utviklingen. Det er videre viktig å øke satsingen på kunnskapsutvikling og kapasitetsbygging knyttet til genmodifiserte organismer.

GMO-nettverket ber Norge bidra til:

- at det utvikles internasjonale retningslinjer for risikovurdering av genredigerte organismer innenfor Cartagenaprotokollen.
- økt satsing på kunnskapsutvikling og kapasitetsbygging på risikovurdering knyttet til genmodifiserte organismer.

3. Rettferdig fordeling og bruk av genetiske ressurser

Rettferdig fordeling av godene fra bruken av genetiske ressurser er et grunnprinsipp i FNs konvensjon om biologisk mangfold. Det er derfor svært positivt at det ble enighet under COP 15 om å etablere en multilateral fordelingsmekanisme for bruk av digital gensekvensinformasjon (DSI). Dette er viktig for etterlevelse av Nagoya-protokollen, men også andre avtaler som Den internasjonale plantetraktaten.

GMO-nettverket ber Norge bidra til:

- videre utforming av fondsstrukturen (DSI), inkludert økonomisk støtte til arbeidet.
- å sikre at nye mekanismer for tilgang og likeverdig fordeling av fordelene fra bruken av genetiske ressurser ikke hindrer åpen tilgang til digital gensekvensinformasjon.
- å inngå samarbeid mellom norske myndigheter og aktører innen forskning og utviklingsarbeid med institusjoner i det globale sør for å tilrettelegge for kunnskaps- og teknologioverføring for å sikre rettferdig bruk av genetiske ressurser.
- at norske aktører må oppgi opprinnelsesland for alle sekvenser som lastes opp, samt kreve dokumentasjon på at fritt, forhåndsinformert samtykke er gitt. Dette er særlig viktig der genetiske ressurser stammer fra tradisjonell bruk / lokal kunnskap.

Alternative løsningsstrategier

Avslutningsvis vil GMO-nettverket understreke at det er viktig at spørsmålet om bruk av ny genteknologi drøftes i en helhetlig kontekst der ulike alternativer vurderes. Både i arbeidet for økt matsikkerhet og i kampen mot sykdommer finnes det effektive og velprøvde metoder som gir gode resultater dersom de skaleres opp. Vi vil i denne sammenhengen vise til Regjeringens strategi *Kraftsamling mot svolt*², som slår fast at verden har kapasitet til å levere nok og sunn mat til alle innenfor naturens tålegrenser. Også innen sykdomsbekjempelse finnes det gode alternativer. Vi vil her vise til WHO og deres program for bekjempelse av malaria og denguefeber.

Vi vil benytte anledningen til å takke for den positive rollen Norge har spilt i forhandlingene frem til nå, og ønske lykke til på naturtoppmøtet.

Med vennlig hilsen
Cecilie Aurbakken
styreleder

Aina Bartmann
daglig leder

² https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/matsikkerheit_strategi/id2948780/